

socialmedicinsk tidskrift

femtiosjätte årgången häfte nr 9 1979

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Box 60400, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 11 79-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, red. sekr.,
Brita Bahrton bitr. red. sekr.

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin,
Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, tf. socialdirektör, Stockholm

Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering,
Göteborg

Willy Karlsson, socialchef, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin,
Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin,
Lund

Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala

Gösta Tibblin, professor i socialmedicin, Umeå

Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Historiska perspektiv på socialmedicinen

Den nya högskolan är organiserad utan fakultetsgränser. Nya idéer om integration mellan medicin, samhällsvetenskap och humaniora banar sig väg. Det finns idag tendenser att värdera forskning på ett nytt sätt med en växande insikt att den är viktig för all framtidsplanering. Inte bara staten utan också kommuner och landsting får då intresse av att stödja den.

Huvudmannagränser överskrids genom samarbete, tex i Linköpings TEMA om hälso- och sjukvården i samhället och den vårdforskning som landstinget och högskolan i Örebro gemensamt arbetar med. Det historiska perspektivets betydelse för bedömningen av samtid och framtidsplanering har också blivit starkare under de sista åren.

Medicinhistoria har varit ett försummat område i Sverige, vårdens historia nästan okänd. För denna typ av forskning är samverkan medicin-humaniora-samhällsvetenskap nödvändig. Vi behöver en mobilisering av allsidiga kunskaper med ett brett samhällsperspektiv för att belysa dagens och söka lösa framtidens problem. Ännu saknas lämplig form för samarbete på detta område.

Detta temanummer vill ge exempel på vad som ändå har utförts när det gäller medicinhistorisk forskning på skilda håll. En överblick över medicinens förändringar under de sista århundradena i västerlandet ger medicinhistorikern Lars Öberg och om den parallella folkmedicinen och kvacksalveriet skriver Margareta Bowallius, som sysslat med etnografi. En norsk uppsats försöker kartlägga om orsaken till markerade toppar i dödstalen på 1700-talet berodde på hungersnöd eller epidemier. Det är en undersökning av en historiker från Bergen, Olav Aaraas, och visar hur medicinska fakta behövs för historiska förklaringar. Gynekologen Lennart Lindgren visar i en undersökning på samband mellan vård och barnadödlighet och samhällsförhållanden. Samhällsvärderingarnas inflytande på sinnessjukvården behandlas av en idé- och lärdoms historiker från Göteborg, Ingemar Nilsson och samhällsutvecklingens inverkan på sjukdoms-panoramat av Gunnar Dahlström, professor i lungmedicin.

Vidare skildras utvecklingen av olika vårdspecialiteter av professor Olle Höök, arbetsterapi och sjukgymnastik, distriktssköterskan Gerda Utterström, distriktsvård och Lennart Lindgren, kvinnosjukvård.

En avsikt med temanumret är också att peka på vilka angelägna och givande frågeställningar som finns i gränsområdet mellan medicin och historia ur forskningssynpunkt. Det avslutande samtalet mellan två socialmedicinare och två historiker inventerar problemområden och samarbetsbehov samt möjligheterna att organisera och stimulera tvärvetenskaplig forskning. Det är redaktörens förhoppning att några av de tankar som framförs skall kunna förverkligas.

Anne-Marie Fällström

Gästredaktör för detta temanummer har varit stadsarkivarie Anne-Marie Fällström i Örebro.